

Súd: Okresný súd Dolný Kubín
Spisová značka: 2T/52/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5420010201
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 03. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Renáta Kňazúrová
ECLI: ECLI:SK:OSDK:2022:5420010201.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Dolný Kubín samosudkyňou JUDr. Renátou Kňazúrovou v trestnej veci obž. X. U., pre zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. d) Tr. zák. na hlavnom pojednávaní konanom dňa 08.03.2022 v Dolnom Kubíne takto

r o z h o d o l :

Obžalovaná X. U. , nar. XX.XX.XXXX v C. , bytom H. V., ul. L. XXX/XX,

je vinná, že

dňa 09.08.2018 v presne nezistenom čase v Dolnom Kubíne, v bytovom dome na ulici M. Hattalu č. 2160/44, vylákala od poškodenej E. Q., nar. XX.XX.XXXX, v jej byte, ako pôžičku finančnú hotovosť vo výške 1.000,- eur, ktorú sa zaviazala splatiť do konca roka 2018 a dňa 11.08.2018 v presne nezistenom čase, v Dolnom Kubíne, v bytovom dome na ulici M. Hattalu č. 2160/44, opäť vylákala od poškodenej E. Q., nar. XX.XX.XXXX, v jej byte, ako pôžičku finančnú hotovosť vo výške 1.000,- eur, ktorú sa zaviazala splatiť do 05.05.2019, pričom už v čase uzatvárania dohôd vedela, že vzhľadom na svoju finančnú situáciu, kedy bolo voči nej vedených 30 exekučných konaní na sumu minimálne 75.430,66 eur vrátane príslušenstva a jej príjem predstavoval starobný dôchodok, na ktorý jej vznikol nárok od 26.03.2016, vo výške 340,50 eur mesačne, nebude schopná požičané peniaze v danom termíne vrátiť, čím spôsobila poškodenej E. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. V., M. Q. XXXX/XX, škodu vo výške 2.000,- eur,

teda

na škodu cudzieho majetku seba obohatila tým, že uviedla niekoho do omylu a spôsobila tak na cudzom majetku malú škodu a spáchala čin na chránenej osobe - osobe vyššieho veku,

tým spáchala

zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. d) Tr. zák. s poukazom na ustanovenie § 139 ods. 1, písm. e) Tr. zák.,

a za to sa
odsudzuje

Podľa §§ 221 ods. 3, 36 písm. k), písm. l), 37 písm. g), 38 ods. 3, 39 ods. 1, ods. 3 písm. e) Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 2 (dva) roky.

Podľa § 49 ods. 1 písm. a) Tr. zák. súd výkon trestu odňatia slobody podmienene odkladá a podľa § 50 ods. 1 Tr. zák. určuje skúšobnú dobu v trvaní 2 (dva) roky.

o d ô v o d n e n i e :

Prokurátor Okresnej prokuratúry Dolný Kubín podal dňa 24.09.2020 obžalobu na X. U. pre podozrenie zo spáchania zločinu „Podvod“ podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. d) Tr. zák. s poukazom na ust. § 139 ods. 1 písm. e) Tr. zák., ktorého sa mala dopustiť na tom skutkovom základe, ako je uvedené v predmetnej obžalobe.

Súd vo veci rozhodol rozsudkom zo dňa 17.06.2021 tak, že uznal obžalovanú vinnou zo spáchania zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. d) Tr. zák. s poukazom na ust. § 139 ods. 1 písm. e) Tr. zák. a uložil jej trest odňatia slobody vo výmere 3 roky, výkon ktorého trestu podmienene odložil a určil skúšobnú dobu s probačným dohľadom na 3 roky, v rámci ktorého uložil obžalovanej povinnosť písomne sa ospravedlniť poškodenej a podrobiť sa kontrole probačným a mediačným úradníkom v mieste svojho pobytu.

Uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 3To/36/2021 zo dňa 13.10.2021 bol citovaný rozsudok prvostupňového súdu zrušený a vec vrátená súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol. Krajský súd vyslovil názor, že hoci boli splnené všetky formálne podmienky vykonania hlavného pojednávania v neprítomnosti obžalovanej v zmysle § 252 ods. 2 Tr. por., nebola však prečítaná zápisnica o jej skoršej výpovedi, preto je potrebné obžalovanú vypočuť, prípadne sa zaoberať jej obhajobou prečítaním zápisnice o jej skoršej výpovedi. Krajský súd tiež uviedol, že z dôkazov vykonaných na hlavnom pojednávaní nebol jednoznačne preukázaný úmysel obžalovanej, že záväzok vyplývajúci z pôžičiek v dohodnutej lehote nesplní alebo ho nebude môcť splniť. Medzi obžalovanou a poškodenej existuje istý občianskoprávny zmluvný vzťah a závery okresného súdu boli nedostatočné na preukázanie subjektívnej stránky skutkovej podstaty žalovaného zločinu podvodu.

Súd na hlavnom pojednávaní súd vykonal dokazovanie výsluchom obžalovanej, poškodenej a prečítaním k veci sa vzťahujúcich listinných dôkazov, pričom zistil nasledovný skutkový a právny stav: Obžalovaná uviedla, že sa s poškodenej pozná dlhé roky, poznala aj jej manžela, keďže stavali domy na jednej ulici. Vždy si pomáhali, ale jej manžel bol taký, že si chodieval požičať rôzne veci na stavbu a nikdy nič nevrátil. V rokoch 1994-1995 požičala manželovi poškodenej dokopy asi 50.000,- Sk. Tomuto predchádzala pôžička, ktorú poskytla poškodenej asi rok predtým v sume 10.000,- Sk a potom si chodieval požičať jej manžel a keďže vtedy mala zarobené nejaké peniaze, tak mu postupne požičiavala a verila, že to vrátia. Neskôr jej manžel zmizol, nevedela ho kontaktovať a dozvedela sa, že má veľké dlžoby, toto mal byť aj dôvod ich rozvodu. Keď sa neskôr objavil, domáhala sa vrátenia finančných prostriedkov a on ju prosil, aby vydržala kým predajú chatu na Jelšave a že to všetko vráti, nechcel, aby informovala jeho manželku. Ešte povedal, že nech si ide požičať peniaze od jeho manželky a že to potom z tej chaty všetko vyrovnajú. Nevedela, že manžel poškodenej má rakovinu a po nejakom čase zomrel. Žiadne peniaze od poškodenej nevytlákala, ani ju nepodviedla, najskôr bola poškodená ona, toto aj na polícii povedala, ale zo strany vyšetrovateľky jej bolo povedané, že voči manželovi poškodenej je všetko premlčané a už sa toho nemôže domáhať. V čase, keď mali poškodená s manželom finančné problémy, tak pracovala u nej na brigáde pri výrobe korbáčikov, bolo to možno 10 až 15 rokov dozadu. V roku 2018 už bola obžalovaná poberateľkou starobného dôchodku a ešte si privyrábala výrobou syrových korbáčikov a zarobila mesačne 100,- až 150,- eur, niekedy 200,- eur. Vie o tom, že boli proti nej vedené viaceré exekúcie, vznikli v čase, keď si požičala peniaze, aby pomohla pri stavbe rodinného domu jej dcéry. Exekútor ju o týchto vedených exekúciách riadne upovedomil. Čo sa týka požičaných finančných prostriedkov od poškodenej, tak ku obom sumám existuje písomná zmluva o pôžičke. Peniaze poškodenej vrátila, pretože to nebolo premlčané, musela si na to požičať od syna a dcéry, ale už im peniaze vrátila. Žiadne listinné dôkazy o pôžičkách pre manžela poškodenej nemá, dôverovala mu. V čase, keď si požičiavala peniaze od poškodenej vedela, že mohla mať okolo 70 rokov. Toho času je na dôchodku, ešte si privyrába pri korbáčikoch, ale z dôvodu pandémie sú to len ojedinelé objednávky, v podstate má príjem z tejto činnosti rovnaký ako v rokoch 2018-2019. Zo svojho príjmu ešte spláca iné dlhy na základe vedených exekúcií, čo jej sťahujú z dôchodku a v banke žiaden účet otvorený nemá. Manžela poškodenej iba ústne vyzývala na vrátenie finančných čiastok, poškodenej o tom nepovedala, lebo ju jej manžel výslovne prosil, nech to nepovie, aby ho poškodená nevyhodila z bytu. Od začiatku, ako jej bol priznaný starobný dôchodok má naň exekúciu a o exekúciách povedala aj poškodenej, bola to aj veľká aféra v Dolnom Kubíne, keď jej dcéra prišla kvôli Vyhlídaloovi o dom. Už v r. 2018 jej sťahovali z dôchodku 50,- eur mesačne, vtedy mala dôchodok 320,- eur, žila len z toho,

čo si privyrobita na korbáčoch, t. č. má dôchodok 400,- eur a sťahujú jej tiež 50,- eur, takže jej ostáva 350,- eur mesačne. V čase splatnosti dlhu ho nevyrovnala z dôvodu, že vtedy ešte manžel poškodenej žil a všetko si mali vyrovať predajom tej chaty v Jelšave.

Prokurátor so súhlasom súdu prečítal zápisnicu o výpovedi obžalovanej z prípravného konania zo dňa 06.12.2019 na č.l. 17 a po prečítaní predmetnej výpovede upozornil obžalovanú na zistené rozpory v prečítanej zápisnici v porovnaní s jej výpoveďou na hlavnom pojednávaní a spýtal sa jej na príčinu rozporov. Obžalovaná uviedla, že je to presne tak, ako je uvedené v zápisnici, peniaze si požičala kvôli dlhu v sociálnej poisťovni a manžel pani poškodenej zomrel niekedy v novembri 2018.

Poškodená k veci vypovedala, že obžalovanú pozná ešte od roku 1979, keď spoločne stavali rodinné domy na Záskalí, v Dolnom Kubíne. Neboli kamarátky, ale boli susedy z ulice. V roku 1985 predala rodinný dom a s manželom sa do Dolného Kubína vrátila v roku 1995. Pravidelne navštevuje kostol na Brezovci v Dolnom Kubíne, kde ju niekedy v roku 2018 obžalovaná oslovila, či by ju nemohla prísť pozrieť na návštevu, že sa už dlho nevideli. Hneď na druhý deň prišla na návštevu a rozprávali sa, neskôr sa opýtala, či by jej poškodená nemohla požičať 1.000,- eur a keďže jej chcela pomôcť, nepýtala sa na dôvod, ale jej 1.000,- eur požičala s tým, že sa dohodli na vrátení do konca roka 2018. Následne opäť prišla ku nej domov a vypýtala si ďalších 1000,- eur, tu už ale poškodená trvala na tom, aby spísali doklad o pôžičke a keď sa opýtala na dátum splatnosti, tak obžalovaná uviedla dátum 05.05.2019. Asi o päť dní prišla ku nej tretíkrát a znova žiadala požičať 1 000,- eur, čo už poškodená odmietla a uviedla, že keď vráti predchádzajúce peniaze, tak potom jej túto sumu požičia. Naliehala na požičanie aspoň 500,- alebo 300,- eur, čo poškodená odmietla. Na konci roka 2018 obžalovanej telefonovala ohľadne vrátenia prvej splátky 1.000,- eur, na čo poškodená na ňu nakričala, že jej kazí Vianoce a že čo si dovoľuje pýtať peniaze. Preto čakala do 05.05.2019 s tým, že jej obžalovaná vráti celú sumu 2.000,- eur, ale nestalo sa tak, preto jej 06.05.2019 opäť telefonovala a žiadala ju o vrátenie celej sumy pôžičky, poškodená len opäť kričala, že čo od nej chce. Po tomto termíne obžalovanej napísala doporučený list, ktorým žiadala vrátenie celej sumy, tento sa však vrátil ako neprevzatý v odbernej lehote. V druhom telefonáte sa jej obžalovaná vyhrážala, že ak o tomto dlhu niekomu povie, tak zničí celú jej rodinu a pripraví ju o majetok. Obžalovaná s určitosťou vedela, koľko rokov má poškodená aj to, že má problémy so zrakom. Obžalovaná sa celý čas prezentovala ako podnikateľka a poškodená nevedela o tom, že má nejaké záväzky a že sú voči nej vedené exekúcie. V čase skutku bola poškodená poberateľkou čiastočného invalidného dôchodku a kamarátka jej vybavila u obžalovanej brigádu pri výrobe syrových korbáčikov. Bola tam asi trikrát, ale túto prácu kvôli problémom so zrakom nemohla vykonávať. S obžalovanou neboli žiadne kamarátky, boli iba susedy a aj to bývalé, ale ona je taká osoba, že sa votrie do bytu, a čo sa týka manžela, tak o žiadnych pôžičkách nevie, toto nikdy obžalovaná netvrdila, bolo to až prvýkrát pri dohadovanom konaní pred prokurátorom, prečo sa nikdy žiadnej prípadnej pôžičky a jej vrátenia nedomáhala, rovnako nebol o tomto nikdy predložený žiaden doklad. Napokon, ohľadne chaty v Jelšave, táto bola v jej výlučnom vlastníctve. Ohľadne brigád pri výrobe korbáčikov u obžalovanej, tak tam skutočne bola iba trikrát, sú na to svedkovia, bola to ťažká robota, ktorú nemohla kvôli svojmu zdravotnému stavu robiť a aj kvôli problémom s očami. Pri žiadosti o poskytnutie pôžičky obžalovaná neuviedla účel, na ktorý peniaze potrebuje. Pri prvej pôžičke nespísali o tomto zázname, ale o dva dni, keď prišla si požičať ďalších 1.000,- eur, trvala na tom, že spíše potvrdenie o požičaní oboch súm. Manžel zomrel v októbri 2018 a počas jeho života neplánovali chatu v Jelšave predať, pretože on tam chodil veľmi rád, ona tam chodievala menej často.

Súd z prečítaných listinných dôkazov zistil nasledovné skutočnosti:

Z potvrdení na č. I. 7 spisu je zrejmé, že poškodená požičala obžalovanej 09.08.2018 sumu 1.000,- eur s dobou vrátenia do konca roka 2018 a dňa 11.08.2018 sumu 1.000,- eur s termínom vrátenia do 05.05.2019. Z centrálného registra exekúcií súd zistil, že voči obžalovanej bolo vedených 31 exekúcií. Z výpisu z katastrálneho portálu je zrejmé, že obžalovaná je vlastníčkou rôznych nehnuteľností (rodinného domu a príľahlých pozemkov) spoločne s manželom v BSM a na tieto sú zriadené záložné práva v prospech Daňového úradu Žilina a rôznych exekútorov, ktoré boli zapísané v roku 2013 až 2016, pričom exekúcie naďalej pokračujú. Zo správy sociálnej poisťovne je zrejmé, že obžalovaná poberá starobný dôchodok v sume 340,50 eur. Podľa potvrdenia zo dňa 16.12.2019 v období od 01.01.2018 do 31.12.2018 zaplatila poisťné spolu vo výške 1.287,56 eur. Podľa správy všeobecnej zdravotnej poisťovne bola obžalovaná evidovaná ako poistenec VZP v období od 01.01.1995 do 31.05.1997. Podľa výpisu zo živnostenského registra má pozastavenú činnosť od 01.07.2019. Mesto Dolný Kubín oznámilo, že obžalovaná s manželom vlastní rodinný dom s príľahlými pozemkami v k. ú. Záskalie. Mestská polícia eviduje u obžalovanej dva záznamy o spáchaní priestupku. Spoločnosť mBank 18.03.2020 oznámila, že na účte obžalovanej neeviduje ku dňu 16.03.2020 žiaden pohyb. Podľa potvrdenia ORZP Dolný Kubín ODI v Dolnom Kubíne obžalovaná bola držiteľom motorového vozidla Volkswagen Golf, EČ: DK8788

a Kia Rio, EČ: DK 745 AS. Podľa výpisu z ústrednej evidencie priestupkov v minulosti spáchala šesť priestupkov, z toho jeden na úseku proti majetku a ďalších päť na úseku dopravy. Okresný súd Dolný Kubín oznámil čísla exekučných konaní, ktoré sa v minulosti viedli a aktuálne vedú voči obžalovanej v celkovom počte 31. Ku dňu 11.02.2020 proti obžalovanej nie sú vedené živé (nové) exekúcie. Podľa daňového priznania za rok 2017 mala obžalovaná nulovú daňovú povinnosť, za rok 2018 taktiež nulovú daňovú povinnosť a podľa zápisníc o vykonanej daňovej kontrole obžalovaná znížila svoju daňovú povinnosť za rok 1996 o 6.020,- Sk. Podľa rozhodnutia Daňového úradu Dolný Kubín zo dňa 21.07.2000, ktoré nadobudlo právoplatnosť 07.08.2000 činila daňová strata obžalovanej za zdaňovacie obdobie roku 1998 v sume 72.407,- Sk. Z potvrdenia Daňového úradu Žilina, pobočka Dolný Kubín zo dňa 01.02.2022 vyplýva, že obžalovaná nepodala za zdaňovacie obdobie 2019 daňové priznanie k dani z príjmov fyzickej osoby. Podľa lustrácie v databáze súdov bolo voči obžalovanej v pozícii žalovanej od roku 2010 do roku 2015 vedených 6 civilných konaní o zaplatenie spolu 13.921,99 eur a 32 exekučných konaní.

Podľa § 2 ods. 10 Tr. por., orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol zistený skutkový stav vecí, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. Dôkazy obstarávajú z úradnej povinnosti. Právo obstarávať dôkazy majú aj strany. Orgány činné v trestnom konaní s rovnakou starostlivosťou objasňujú okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech, a v oboch smeroch vykonávajú dôkazy tak, aby umožnili súdu spravodlivé rozhodnutie.

Podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. d) Tr. zák. sa zločinu podvodu dopustí ten, kto na škodu cudzieho majetku seba alebo iného obohatí tým, že uvedie niekoho do omylu alebo využije niečí omyl, spôsobí tak na cudzom majetku malú škodu a takýto čin spácha na chránenej osobe.

Podľa § 125 ods. 1 Tr. zák., škodou malou sa rozumie škoda prevyšujúca sumu 266,- eur.

Podľa § 15 Tr. zák., je trestný čin spáchaný úmyselne, ak páchatel

a) chcel spôsobom uvedeným v tomto zákone porušiť alebo ohroziť záujem chránený týmto zákonom, alebo

b) vedel, že svojím konaním môže také porušenie alebo ohrozenie spôsobiť, a pre prípad, že ho spôsobí, bol s tým uzročený.

Podľa § 139 ods. 1 písm. e) Tr. zák. sa chránenou osobou rozumie osoba vyššieho veku.

Podľa § 11 ods. 1 Tr. zák. zločin je úmyselný trestný čin, za ktorý tento zákon v osobitnej časti ustanovuje trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby prevyšujúcou päť rokov.

Súd postupoval tak, aby bol náležite zistený skutkový stav vecí, a to v rozsahu nevyhnutnom na jeho rozhodnutie. Objasňoval okolnosti svedčiace proti obžalovanej, ako aj okolnosti svedčiace v jej prospech. Vykonané dôkazy hodnotil podľa svojho vnútorného presvedčenia, založenom na uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivito i v ich súhrne.

Objektom trestného činu podvodu je cudzí majetok, bez ohľadu na druh a formu vlastníctva. Majetkom sú nielen veci, ale aj pohľadávky a iné majetkové práva. Cudzím majetkom sa rozumie majetok, ktorý nepatrí páchatelovi alebo nepatrí výlučne jemu. Škodou na cudzom majetku je ujma majetkovej povahy. Ide nielen o zmenšenie majetku, ale aj o ušlý zisk. Obsahom škody môže byť peňažná suma, nejaká vec, ale aj konanie alebo opomenutie, ktoré má určitú majetkovú hodnotu. Obohatením sa rozumie neoprávnené rozmnoženie majetku páchatel'a alebo niekoho iného, buď jeho rozšírením alebo ušetrením nákladov, ktoré by inak boli z majetku páchatel'a alebo niekoho iného vynaložené. Obohatenie sa nemusí zhodovať so škodou. Môže ísť o obohatenie aj bližšie neurčenej osoby alebo skupiny osôb. Podvodné konanie, t. j. uvedenie do omylu alebo využitie omylu, môže smerovať nielen voči poškodenému, ale aj voči inej osobe. Omyl je rozpor medzi predstavou a skutočnosťou. Omyl sa môže týkať aj skutočnosti, ktorá ešte len nastane, páchatel' však musí o omyle iného vedieť už v čase, keď dochádza k jeho obohateniu. Uvedením do omylu je konanie, ktorým páchatel' predstiera okolnosti, ktoré nie sú v súlade so skutočným stavom vecí. Môže ísť o konanie, opomenutie alebo konkludentné konanie. Uvedenie do omylu môže byť ľst'ou, ale môže ísť aj o nepravdivú informáciu. Čin je dokonaný obohatením páchatel'a alebo iného.

Vykonaným dokazovaním bolo spoľahlivo a jednoznačne preukázané, že žalovaný skutok sa stal, je trestným činom a spáchala ho obžalovaná, ktorá je za jeho spáchanie plne trestne zodpovedná. Skutok je trestným činom podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. d) Tr. zák. Obžalovaná totiž na škodu cudzieho majetku seba obohatila tým, že uviedla poškodenú do omylu, t.j. predstierala okolnosti, ktoré neboli v súlade so skutočným stavom vecí, u poškodenej vyvolala rozpor medzi predstavou a skutočnosťou, pričom o omyle poškodenej vedela už v čase, keď došlo k jej obohateniu. Svojím konaním zároveň spôsobila na majetku poškodenej malú škodu.

Kľúčovým pre vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti za spáchanie trestného činu podvodu je preukázanie úmyslu páchatel'a, ktorý iného uvádza do omylu, pričom musí konať minimálne v nepriamom

úmysle. V tejto súvislosti súd poukazuje na judikát R 54/1967, z ktorého vyplýva, že k naplneniu zákonných znakov subjektívnej stránky trestného činu podvodu sa v prípadoch požičavania finančných prostriedkov vyžaduje, aby bolo preukázané, že páchatel už v čase poskytnutia pôžičky konal v úmysle požičané peniaze nevrátiť, alebo ich nevrátiť v zmluvne dohodnutej dobe, alebo konal aspoň s vedomím, že požičané finančné prostriedky nebude môcť vrátiť, a že tým uvádza veriteľa do omylu, aby sa na škodu jeho majetku obohatil. Tento právny názor nasledovala judikatúra R 57/1978 a R 38/2011. Pri posudzovaní takéhoto podvodu je potrebné po subjektívnej stránke zisťovať, čo uvádzal páchatel veriteľovi pri uzatváraní pôžičky, v akej finančnej situácii bol v rozhodnej dobe, či mal reálnu možnosť v dohodnutej lehote finančné prostriedky vrátiť, či v tomto smere prejavil úsilie, ako reagoval na výzvu na zaplatenie a pod.

Pre posúdenie skutku ako trestného činu podvodu sa po subjektívnej stránke vyžaduje, aby bolo preukázané, že páchatel konal už od začiatku s úmyslom iného poškodiť a seba alebo iného na škodu cudzieho majetku obohatiť, pričom z tejto pohnútky uvedie niekoho do omylu alebo niečí omyl využije. Zo subjektívnej stránky sa vyžaduje úmysel. Bude stačiť aj úmysel eventuálny (§ 15 písm. b) Tr. zák.). Zavinenie, ako podstatná zložka subjektívnej stránky trestného činu je vybudovaná na zložke vedomostnej (intelektuálnej) a zložke vôľovej. Vôľovou zložkou sa rozumie predovšetkým chcenie, ale aj uzrozenie. Zavinenie je vnútorný, psychický vzťah páchatel'a k podstatným zložkám trestného činu a vzťahuje sa na porušenie alebo ohrozenie záujmu chráneného trestným zákonom, spôsobom uvedeným v tomto zákone. Vzťahuje sa na priebeh páchatel'ovho činu, ktorý sa prejavil v objektívnej realite a ktorý zodpovedá znakom skutkovej podstaty trestného činu. Zavinenie sa vzťahuje na podstatné skutočnosti, ktoré tvoria páchatel'ov skutok, čin. K subjektívnej stránke patrí ako fakultatívny znak nepochybne aj motív konania páchatel'a, ktorý predstavuje vnútorný podnet vedúci páchatel'a k rozhodnutiu spáchať trestný čin. Pre vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti za podvodné konanie je rozhodujúce, či obžalovaná v čase vzniku zmluvného záväzku poskytovať peňažné plnenie poškodenej, resp. v čase jeho splatnosti, bola schopná splniť si svoj záväzok, teda či bola pripravená splniť si svoju povinnosť vyplývajúcu zo vzniknutého záväzkového vzťahu (uznesenie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 3To/44/2020).

Ďalej je nevyhnutné, aby konanie páchatel'a zahŕňalo spôsobenie škody na cudzom majetku a obohatenie páchatel'a. V tomto smere má súd preukázané, že obžalovaná spôsobila na majetku poškodenej malú škodu, dosahujúcu 2000,- eur. V rámci dokazovania bolo preukázané, že obžalovaná s poškodenou skutočne uzatvorili zmluvu o pôžičke, o čom svedčia potvrdenia o požičaní sumy 1000,- eur dňa 09.08.2018 s termínom vrátenia do konca roka 2018 a sumy 1000,- eur dňa 11.08.2018 s termínom vrátenia do 05.05.2019, pričom uvedené sumy poškodenej odovzdala obžalovanej v hotovosti. Na vrátení prvej časti pôžičky v sume 1000,- eur sa dohodli do konca roka 2018 (teda reálne do 31.12.2018), na vrátení druhej časti pôžičky v sume 1000,- eur sa dohodli do 05.05.2019, o čom svedčia potvrdenia na č.l. 8 spisu. V uvedených lehotách obžalovaná poškodenej peniaze nevrátila, na čo poškodenej zaslala obžalovanej doporučené žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov, ktorá výzva zo dňa 30.08.2019 nebola obžalovanou vyzdvihnutá v odbernej lehote (č.l. 10 spisu). Obžalovaná deklarovala svoju vôľu vrátiť poškodenej finančné prostriedky, avšak nestalo sa tak z dôvodu zhoršenia jej finančnej situácie. Ku vráteniu požičanej čiastky došlo podľa vyjadrenia splnomocneného zástupcu poškodenej v troch splátkach a to v sume 250,- eur v septembri 2020, v sume 550,- eur v apríli 2021 a v sume 1200,- eur dňa 17.06.2021 (v deň konania hlavného pojednávania).

Poškodenej už od podania trestného oznámenia 22.10.2019 a následne aj prípravnom konaní a konaní pred súdom v rozhodných skutočnostiach vypovedala rovnako, keď uviedla, že to bola práve obžalovaná, ktorá ju požiadala o finančnú pomoc. Rovnako vypovedala aj o všetkých okolnostiach uzavretia zmluvy o pôžičke, odovzdania peňazí. Obžalovaná ako osoba, ktorá finančnú pôžičku od poškodenej vylákala, ju uviedla do omylu v tom, že pracuje a má zodpovedajúci príjem, pretože to bola práve obžalovaná, ktorá „vybavila“ poškodenej brigádu pri výrobe syrových korbáčikov, ktorej činnosti sa ona v tom čase venovala. Podstatným pre posúdenie konania obžalovanej ako trestného činu podvodu je skutočnosť, že uviedla poškodenú do omylu ohľadne svojich príjmov a zatajila už vtedy existujúce exekučné konania. Z jej výpovede v prípravnom konaní, ktorú potvrdila aj na hlavnom pojednávaní, jednoznačne vyplýva, že v roku 2018 ju vyzvala sociálna poisťovňa na platenie penále za neuhradenú pohľadávku a tento dlh bol vo výške 2.000,- eur. Toto bol dôvod, pre ktorý si od poškodenej požičala sumu 2.000,- eur a taktiež potvrdila, že už v roku 2018 mala finančné problémy a nemala taký príjem ako v čase, keď aktívne pracovala a z priznaného starobného dôchodku taktiež uhrádzala exekúcie v sume okolo 50,- eur mesačne. Ako potvrdila, príjem z výroby syrových korbáčikov bol nepravidelný a v sume max. 100,- až 150,- eur mesačne. Doslova vo svojej výpovedi dňa 06.12.2019 uviedla, že jej príjem bol menší ako výdavky. Poškodenú žiadala o neskoršiu splatnosť pôžičky, tiež z dôvodu, že nemala peniaze.

Napokon pred súdom potvrdila, že finančnú pôžičku poškodenej vrátila len preto „že to nie je premlčané“. Ďalej súd zistil, že v daňovom priznaní za rok 2018 vykázala stratu z podnikania v sume 2125,85 eur, zo správy mBank S.A., v ktorej má obžalovaná vedený účet vyplýva, že na tomto účte banka od augusta 2018 do 18.03.2020 neeviduje žiaden pohyb a je na ňom vedený záporný zostatok - 109467,52 eur. Zároveň bolo jednoznačne preukázané, že obžalovaná si bola vedomá veku poškodenej, pretože sa poznali od roku 1979, kedy na rovnakej ulici stávali rodinné domy. Podľa vykonaného dokazovania sa v rozhodnom období, kedy si obžalovaná požičala od poškodenej 2000,- eur voči nej viedli viaceré exekučné konania (celkovo 35) na vymoženie súm v súhrne minimálne 75.430,66 eur. Obžalovaná len predstierala, že je schopná finančné prostriedky v dohodnutých lehotách vrátiť nakoľko mala iba príjem ako starobná dôchodkyňa v sume 320,- eur mesačne a z výroby korbáčikov v sume 100 až 150,- eur mesačne. Obžalovaná poškodenú na existenciu viacerých záväzkov v čase požičiavania peňazí neupozornila. Tiež bolo preukázané, že v rozhodnom období boli vedené voči obžalovanej civilné konania v pozícii žalovanej za sumu cca 14.000,- eur. Podľa potvrdenia sociálnej poisťovne z 29.06.2021 sa poukazuje obžalovanej starobný dôchodok v sume 352,64 eur a doposiaľ sú vykonávané zrážky v prospech desiatich exekučných konaní.

Z uvedeného konania obžalovanej je zrejmé, že využila dôverčivosť a ľahkú ovplyvniteľnosť poškodenej, ktoré vlastnosti jej boli dobre známe. Zároveň si bola vedomá prekážok, ktoré jej bránili finančné prostriedky poškodenej vrátiť už v čase uzatvárania zmluvy o pôžičke, pričom tieto pred poškodenou zámerne zamlčala.

K princípu ultima ratio súd poukazuje na nález Ústavného súdu SR sp.zn. I. ÚS 402/2008 zo dňa 01.04.2009, z ktorého vyplýva, že v právnom štáte je neprípustné, aby prostriedky trestnej represie slúžili na uspokojovanie subjektívnych práv súkromnoprávnej povahy, ak nie sú okrem toho splnené všetky predpoklady vzniku trestnoprávnej zodpovednosti, resp. ak nie sú tieto predpoklady nespochybniteľne zistené. Aplikácia princípu ultima ratio a zásady subsidiarity trestnej represie má však svoje mantinely a nie je možné sa na ne odvolávať v prípadoch, keď ide o závažné excesy zo súkromnoprávných vzťahov, ktoré už zjavne vybočujú z rámca bežných súkromnoprávných vzťahov, presahujú ich rámec a naplňajú už znaky konkrétnej skutkovej podstaty trestného činu. Ak je nezaplatenie pohľadávky spôsobené v dôsledku nekalého konania, ktoré je sprevádzané úmyslom nevrátiť finančné prostriedky a uvedením poškodenej osoby do omylu, ide o konanie, ktoré vybočuje z medzí súkromnoprávnej ochrany a je potrebné využiť prostriedky trestnoprávneho donútenia. V takých prípadoch je neprípustné, aby s poukazom na princíp ultima ratio boli vylúčené prostriedky trestnej represie, ak sú splnené všetky predpoklady vzniku trestnej zodpovednosti len z dôvodu, že určité protiprávne konanie má súkromnoprávny základ, t.j. prichádza do úvahy súbežné uplatnenie pomocou súkromnoprávných prostriedkov.

Prvostupňový súd si je vedomý právneho názoru Krajského súdu v Žiline, ktorý vyslovil v uznesení sp. zn. 3To/36/2021 dňa 13.10.2021 a uvádza, že podľa názoru prvostupňového súdu doplnené dokazovanie dostatočne preukázalo subjektívnu stránku skutkovej podstaty žalovaného zločinu podvodu. Z dôkazov vykonaných na hlavnom pojednávaní súd mal preukázaný úmysel obžalovanej, že záväzok vyplývajúci z pôžičiek v dohodnutej lehote nesplní alebo ho nebude môcť splniť, čo vyplýva nielen z objektívne preukázaných početných exekúcií, strát z podnikania a mínusový zostatok na bankovom účte (objektívna nemožnosť plnenia si záväzku), ale aj jej nedostatočný príjem v rozhodnom období, čo napokon sama potvrdila vo svojej výpovedi, keď uviedla, že jej príjem bol nižší ako jej výdavky. Dôvodom na požičanie peňazí si od poškodenej bol prebiehajúci dlh v sociálnej poisťovni a rastúce penále. Nebol preukázaný príjem z iných zdrojov, ktorý by prednostne mohla použiť na splatenie pohľadávky voči poškodenej (deklarovaný príjem 100,- až 150,- eur mesačne za výrobu syrových korbáčikov nebol pravidelný a starobný dôchodok bol postihnutý taktiež zrážkami). Preukázanie úmyslu nevrátiť požičané finančné prostriedky súd vidí aj v tom, že na priamu otázku prečo vrátila v čase súdneho konania požičané finančné prostriedky a teda až pod ťarchou trestného konania, obžalovaná uviedla „lebo to nebolo premlčané“. Tvrdenia týkajúce sa nejakej novej predchádzajúcej pôžičky od manžela poškodenej súd vyhodnotil ako obranu obžalovanej, tieto tvrdenia nie je možné verifikovať, neexistujú žiadne zmluvy o pôžičke, žiadni svedkovia, ktorí by túto skutočnosť mohli potvrdiť a manžel poškodenej je nebohy.

Pri rozhodovaní o druhu a výmere trestu súd prihliadal na spôsob spáchania trestného činu, jeho následok a zavinenie, riadne naplnenie účelu trestu v zmysle § 34 Tr. zák., pričom v zmysle § 38 ods. 2 Tr. zák. prihliadal aj na pomer a mieru závažnosti poľahčujúcich a priťažujúcich okolností. Na strane obžalovanej súd zistil dve poľahčujúce okolnosti a to, že sa k trestnému činu priznala a úprimne ho oľutovala počas konania o dohode o vine a treste a dobrovoľne nahradila spôsobenú škodu. Ako priťažujúcu okolnosť súd vyhodnotil v zmysle § 37 písm. g) Tr. zák. skutočnosť, že obžalovaná spáchala trestný čin na mieste požívajúcim podľa všeobecne záväzného právneho predpisu osobitnú ochranu,

najmä v dome alebo byte iného. Obžalovaná nebola doposiaľ súdom trestaná, v minulosti bola uznaná vinnou zo spáchania viacerých priestupkov, z toho jedného priestupku proti majetku. Súd vzhľadom na vek obžalovanej, skutočnosť, že uhradila spôsobenú škodu a aj vzhľadom na skutočnosť, že podľa svojich reálnych schopností a možností uhradza predchádzajúce finančné záväzky, využil ustanovenie § 39 ods. 1 Tr. zák. a vzhľadom na pomery obžalovanej, mimoriadne znížil trest pod dolnú hranicu sadzby (vychádzajúc z trestnej sadzby 3 až 10 rokov), uložil obžalovanej trest odňatia slobody pri dolnej hranici trestnej sadzby vo výmere dva roky, pretože má za to, že použitie trestnej sadzby ustanovenej týmto zákonom, by bolo pre obžalovanú neprimerane prísne a na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačuje aj trest kratšieho trvania. Výkon uloženého trestu odňatia slobody súd nenariadil, tento podmienčne odložil a určil obžalovanej primeranú skúšobnú dobu na dva roky. Obžalovanej tak poskytol priestor, aby počas tohto obdobia svojím životom preukázala, že je schopná (ochotná) viesť v budúcnosti riadny život. Takto uložený trest považuje súd na ochranu spoločnosti a potrestanie obžalovanej za primeraný. S poukazom na všetky vyššie uvedené skutočnosti súd rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Poučenie:

Proti rozsudku je prípustné odvolanie, ktoré možno podať na Okresnom súde Dolný Kubín v lehote 15 dní odo dňa oznámenia rozsudku. Odvolanie má odkladný účinok.

Odvolanie môžu podať:

- prokurátor pre nesprávnosť ktoréhokoľvek výroku, a to v prospech alebo aj v neprospech obžalovaného. V prospech obžalovaného môže podať odvolanie aj proti jeho vôli.
- obžalovaný pre nesprávnosť výroku, ktorý sa ho priamo týka, a to len vo svoj prospech
- príbuzný obžalovaného v priamom rade, jeho súrodenci, osvojiteľ, osvojenec, manžel a druh pre nesprávnosť výroku, ktorý sa priamo týka obžalovaného, ale len v jeho prospech
- zákonný zástupca, opatrovník a obhajca obžalovaného pre nesprávnosť výroku, ktorý sa priamo týka obžalovaného, a to len v jeho prospech. Ak je obžalovaný zbavený spôsobilosti na právne úkony alebo ak je jeho spôsobilosť na právne úkony obmedzená, môžu podať odvolanie v jeho prospech i proti jeho vôli
- poškodený, ktorý uplatnil nárok na náhradu škody, pre nesprávnosť výroku o náhrade škody, a to v neprospech obžalovaného. Ak je poškodeným právnická osoba, odvolanie môže podať len osoba oprávnená konať za právnickú osobu.

Osoby oprávnené podať odvolanie proti niektorému výroku rozsudku ho môžu napadnúť aj preto, že taký výrok nebol urobený, ako aj pre porušenie ustanovení o konaní, ktoré predchádzalo rozsudku, ak toto porušenie mohlo spôsobiť, že výrok je nesprávny alebo že chýba.